

ПАМ'ЯТКА

щодо особливостей розгляду подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції щодо проведення службового розслідування

Правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень визначаються Законом України «Про запобігання корупції» (далі - Закон).

Важливим елементом системи протидії корупції, вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень є виявлення та усунення причин і умов, що сприяли їх вчиненню, яке відбувається, зокрема, шляхом проведення службового розслідування.

Отже, згідно з частиною третьою статті 65¹ Закону, *з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконання вимог цього Закону в інший спосіб*, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом Національного агентства з питань запобігання корупції рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації, де працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950 затверджений Порядок проведення службового розслідування (далі - Порядок), яким унормовані процедурні питання проведення службового розслідування *стосовно особи, яка вчинила виявлене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, так і за фактом виявленого порушення*.

Відповідно до абзацу першого пункту 5 Порядку рішенням про проведення службового розслідування визначаються голова комісії з проведення службового розслідування, інші члени такої комісії, предмет, дата початку та закінчення службового розслідування. Строк службового розслідування не може перевищувати двох місяців.

Члени комісії з проведення службового розслідування в разі виникнення в них реального чи потенційного конфлікту інтересів зобов'язані письмово повідомити про це суб'єкту призначення або керівникові органу (абз. 6 п. 5 Порядку).

Поняття «потенційний» та «реальний» конфлікт інтересів наведені у частині першій статті 1 Закону.

Згідно з абзацом третім пункту 5 Порядку, у разі коли рішення про проведення службового розслідування приймається на виконання подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або припису Національного агентства з питань запобігання корупції (далі - Національне агентство), суб'єкт призначення, якому його адресовано, зобов'язаний повідомити про таке рішення відповідно спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або Національному агентству протягом 10 робочих днів з дня надходження подання або припису.

Крім того, Національне агентство у роз'ясненні від 02.06.2022 № 9 «Щодо внесення спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції подань про проведення службового розслідування з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення» вказує на те, що проведення службового розслідування за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції є обов'язком, а не правом керівника органу, який його отримав.

Також, у вищезгаданому роз'ясненні зазначається наступне.

«Подання не вважається належно розглянутим, у зв'язку із недосягненням мети його внесення, у випадку лише притягнення винної особи до дисциплінарної відповідальності без виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконання вимог цього Закону в інший спосіб.

У відповіді на подання має бути чітко зазначено: причини та умови, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконання вимог цього Закону в інший спосіб.

Під причинами вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення слід розуміти чинники, явища, процеси, що породжують вчинення цих правопорушень.

Під умовами вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення потрібно розуміти конкретні обставини, що сприяють або створюють можливість вчинення таких правопорушень та пов'язані з недоліками в організації діяльності відповідного органу, підприємства, установи, організації або конкретних посадових осіб».

Згідно з абзацом четвертим пункту 14 Порядку, у разі коли рішення про проведення службового розслідування було прийнято на виконання подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або припису Національного агентства, *суб'єкт призначення, якому його адресовано, інформує відповідно спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або Національне агентство щодо висновків комісії з проведення службового розслідування про причини та умови, що призвели до вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи невиконання вимог Закону в інший спосіб, пропозицій про усунення зазначених причин та умов, а також стосовно вжитих заходів за результатами службового розслідування.*

З огляду на мету службового розслідування, комісією мають бути обов'язково встановлені та зазначені у акті, який подається на розгляд керівникові органу, причини та умови, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконання вимог Закону в інший спосіб, а також, обґрунтовані пропозиції щодо їх усунення та притягнення (за наявності підстав) винних осіб до відповідальності згідно із законом.

При цьому, Національне агентство не виключає можливість проведення службового розслідування *за фактом виявленого порушення, у випадку, коли на момент надходження до органу подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції, особа, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, в цьому органі вже не працює* (лист-відповідь від 17.06.2024 № 25-10/43932-24).

Відповідно до пункту 8 Порядку члени комісії з проведення службового розслідування несуть персональну відповідальність згідно із законодавством за повноту, всебічність і об'єктивність висновків службового розслідування та нерозголошення інформації, у тому числі з обмеженим доступом, що стосується такого розслідування.